

Náš List

Neodvisno politično glasilo za Slovence

Izhaja vsako soboto, ako je ta dan praznik, pa dan poprej. Večja za celo leto 8 K. za pol leta 4 K. za četrt leta 2 K. — Naročnina se plačuje vnaprej, na naročbe brez istočasno vposlane naročnine se ne ozira. — Posamezne številke po trafikah po 10 vin. brez priloge, s prilogo po 16 vinarjev.

Z mesečno prilogo
Slovenska Gospodinja

Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Uredništvo „Našega Lista“ v Ljubljani. Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo je v Kamniku, kamor naj se izvoli pošiljati naročnino in reklamacije. — Oglasi se računajo trisopna petit-vrsta po 12, 10 in 8 vin. za 1., 2. oz. 3krat. za večkrat izdatno znižane cene.

Vsebina: Za slovo! — § 19. državnih osnovnih zakonov in narodnostno vprašanje. — Politične vesti. — Iz slovenskih dežel: Razno. — Kranjsko: Razno. Podlistek: Mali lord.

Za slovo!

Z današnjo številko se poslavljamo od svojih bralcev in prijateljev. „Náš List“ preneha izhajati.

Glavni vzrok, da opustimo izdajo „N. L.“, je ta, da prične z mesecem julijem izhajati napredni tednik „Rodoljub“, vsled česar se potreba po drugih naprednih časopisih ne bo več tako občutila in je v interesu nar.-napredne stranke veliko bolje, ako izhaja poleg dražjega dnevnika le en cen, dobro urejevan in poljudno pisan tednik, katerega po deželi razširjati je dolžnost vsakega naprednjaka.

Rekli smo, da se ne kaže več potreba, izdajati „Náš List“, to hočemo tudi pojasniti.

Pred petimi leti in še poprej kakor tudi pozneje ni bilo mnogo pristašev narodnonapredne stranke zadovoljnih s strankinim vodstvom, oziroma veliko bolj s strankinim delovanjem. Dotični so pričeli izdajati „Náš List“, v katerem so stranko včasih precej ostro devali pod kritični nož ter kazali na napake, ki se morajo v stranki odstraniti. Bilo je takrat več povodov, da se je od stranke odcepila posebna frakcija, ki je hotela na radikalnonarodni podlagi, zlasti pa na gospodarskem polju napredno slovensko politiko spraviti v pravo smer. Res je, da ta frakcija ni napravila revolucije v stranki, kakor se je nameravalo, vendar je pa

— danes lahko to rečemo — stranki sami veliko koristila, kajti veliko napak, ki so poprej vladale v stranki, se je ravno vsled prizadevanja „N. L.“ odstranilo in se je nar.-napredna stranka intenzivneje začela baviti z gospodarskim vprašanjem in z gospodarsko organizacijo in se bo tudi na tem polju lahko kosala s klerikalno stranko.

Potreba je torej bila, da je „Náš List“ izhajal, kajti kakor rečeno je ravno naše glasilo veliko pripomoglo, da so zdaj razmere v narodnonapredni stranki take, da lahko vsak napreden Slovenec vstopi vanjo. Sveža sapa je zapihala v stranki, živahno delovanje na vseh poljih mora razveseliti tudi one naprednjake, ki so vsled nezadovoljnosti s strankinim delovanjem takrat izstopili. Danes, ko se poslavljamo od svojih prijateljev, imamo edino vročo željo: Vi, ki ste bili včasih nezadovoljni in ste se po ponesrečenih, toda nesebičnih poskusih, spraviti novo napredno stranko v življenje, odtegnili političnemu življenju, stopite zopet v vrste naprednih delavcev, kajti v stranki je zdaj odprta pot za vsakega nesebičnega naprednjaka, ki ima resno in dobro voljo koristiti napredni stvari na Kranjskem. Razmere so zdaj take, ko je zavladala klerikalna oholost in korupcija v deželi, da je treba združenja in sloge vseh naprednjakov, ako se hočemo odločno in uspešno postaviti v bran klerikalnem. Ta naša želja je odkritosrčna in nesebična, kajti povemo javnosti, da je bil „Náš List“ neodvisen do danes, popolnoma neodvisen od stranke ali kakega posameznega voditelja in da ga narodnonapredna stranka ni prav nič

podpirala, niti denarno, niti moralno.

Ko smo prišli do spoznanja, da so se razmere v stranki tako izpremenile, da zasluži strankino delovanje le pohvalo in podporo, smo jo tudi mi začeli podpirati v zavesti, da najbolj podpiramo napredni živelj na Slovenskem, ako podpiramo stranko, ki pospešuje ta živelj. Zastopnica napredne ideje je torej narodnonapredna stranka in v njenem okrilju lahko deluje vsak in je dobrodošel vsak, ki se zaveda, da je naprednjak in ki s skrbjo gleda počenjanje klerikalne stranke. Tudi nekdanji disidentje so dobrodošli, kajti v stranki vlada zdaj popolna jasnost, edinstvo in odkritosrčnost, — popolnoma umevno, saj stranka ne razpolaga s častmi in tako dobrimi mesti, kakor klerikalna, — in se torej nikomur ni nadejati materijalnega dobička. Sebični in kruhoborski elementi so se v zadnjem času odstranili, očiščena in pomlajena stoji stranka zdaj pred nami in naša dolžnost je, da se je oklenemo kakor močnega drevesa, ki bo odločno klubovalo klerikalnemu viharju, ki hoče na Kranjskem uničiti vse, kar ne trobi v klerikalni rog.

Z izdajanjem „Rodoljuba“ je torej nehala potreba, da izhaja še več naprednih tednikov; rajši se oklenimo enega lista in tega razširimo med ljudstvo, da si ta pridobi trdna tla na kmetih. Izključeno pa ni, da bi „Náš List“ ne začel iznova izhajati, ako se pokaže potreba, kajti kakor smo zdaj zastopali najbolj odkritosrčne napredne ideje dostojno in pravično, kar dokazuje večkrat izraženo priznanje odličnih rodoljubov, bi „Náš List“ takoj

Mali lord.

Angleški spisal F. H. Burnett.

(Dalje.)

Po obedu so šli zopet v knjižnico. Topot je vodil grofa strežaj na eni strani, z drugo roko se je pa grof zopet opiral na vnukovo ramo, le ne tako silno kakor poprej. Ko je strežaj odšel, se je Cedrik zleknil na preprogo poleg Dougala, božal psa ter molče gledal v ogenj.

Grof ga je ostro motril. Izraz hrepenenja in globokega premišljevanja je ležal v otrokovih očeh in parkrat je tiho vzdihnil.

„Fauntleroy,“ je naposled pričel grof, „na kaj pa misliš?“

„Na ljubčka,“ je odgovoril, „in — in bolje bo, da vstanem in se sprehodim po sobi.“

Vstal je, vtaknil roke v žep ter začel gorindol korakati. Sumljivo so se mu oči svetile in stiskal je ustnice. Toda glavo je držal pokoneu ter krepko stopal po sobi. Počasi je vstal tudi Dougal, ga nekoliko časa gledal, potem je šel k dečku ter stopal za njim. Cedrik je vzel eno roko iz žepa ter jo položil psu na glavo.

„Dober pes, tale,“ je rekel. „Ves je že moj prijatelj ter ve, kako mi je pri sreč.“

„Kako pa ti je pri sreč?“ je vprašal grof. Neprijetno mu je bilo gledati, kako se je mali mož prvokrat bojeval z domotožjem in vendar je bil vesel, da se je Cedrik tako pogumno držal; otroški pogum mu je ugajal.

„Pojdi k meni,“ je rekel.

Fauntleroy je takoj prišel.

„Še nikoli nisem bil iz doma,“ je rekel otrok ter malo težko odprl velike rujave oči. „Čudno je, če se nenadoma celo noč prebije drugod namesto doma. Toda ljubček vendar ni tako daleč, nato moram misliti, mi je rekla, in — in sem že sedem let star — lahko tudi njeno sliko pogledam, saj mi jo je dala.“

Segel je v žep in izvlekel malo zaklopnico iz temnomodrega žameta.

„Tukaj je. Glej, če se pritisne, odskoči pokrov in notri je ljubček.“

Pri tem se je tako zaupno naslonil na grofovo ramo, kakor bi bilo od nekaj že tukaj njegovo mesto.

„To je ona,“ je smehljaje rekel.

Grof je temno namršil obrvi. Ni hotel videti slike, vendar se je ozrl vanjo. Skoro prestrašilo ga je, ko je videl tako mlad, lep obraz z istimi rujavimi očmi, kakor jih je imel otrok ob njegovi strani.

„Najbrž misliš, da jo imaš zelo rad?“

„Da,“ je nežno in prostodušno odgovoril Cedrik, „to mislim in je tudi tako. Veš, mr. Hobbs mi je bil prijatelj in Dik tudi in Mari, toda ljubček in jaz sva si vendar najboljša prijatelja in si vse poveva. In zanjo moram tudi skrbeti, ker oče ne more več tega storiti, ko bom velik, bom delal in denar zaslužil.“

„Kako boš pa to storil?“ je poizvedoval grof.

Mali lord je zopet sedel na tla, držal sliko v roki ter dobro premislil odgovor.

„Na to sem že mislil, da bi stopil v Hobbovo prodajalno,“ je rekel, „rajši bi bil pa še predsednik.“

„Boljše je pa, da te pošljemo v gosposko zbornico,“ je rekel grof.

„Tudi dobro, če ne morem postati predsednik in če se da tukaj tudi zaslužiti, bom pa tako storil. Specerijske kupčije niso vedno zabavne.“

Morda je še nadalje o tem premišljeval, kajti mirno je obsedel in gledal v ogenj. Grof ni več govoril, ampak se naslonil nazaj ter opazoval otroka. Marsikatera nova, doslej mu tuja misel je napolnjevala starega plemenitaša. Dougal se je po dolgem zleknil, položil mogočno glavo na prednje noge ter spal. Vse je bilo tiho okrog.

Ko je pol ure pozneje mr. Havisham vstopil, mu je nehote dal grof znamenje, naj tiho nastopi. Dougal je še vedno spal in poleg njega, kodravo glavico na roki, je snival lord Fauntleroy.

Šesto poglavje.

Grof in njegov dedič.

Ko se je lord Fauntleroy drugo jutro zbudil, je zaslišal šepetanje, in ko se je obrnil in oči odprl, je opazil dve ženski v sobi. Vse je veselo in svetlo izgledalo, solnce je sijalo skozi z zelenjem obraščeno okno ter skoro plesalo na

zopet stopil na dan, ako bi se pokazalo, da je delovanje narodnonapredne stranke tako, da zasluzi grajo in kritiko naprednjakov.

Pripomniti moramo tudi, da so bile žrtve za izdajo „N. L.“ jako velike, kajti veliko število naročnikov dolguje še naročnino. Apeliramo na njih čast, da store svojo dolžnost in plačajo, kajti brezplačno pošiljati komu list pri vsej požrtvovalnosti nismo bili v stanu. To naj zaleže več nego opomin. Vsakdo naj se zaveda svoje dolžnosti; izdajatelj je itak več žrtvoval, nego se sklada z dolžnostmi naprednega založnika!

§ 19. državnih osnovnih zakonov in narodnostno vprašanje.

(Konec).

Kakor videti, vlada tudi tukaj razpor in nesoglasje. Ravno taka zmešnjava je tudi z ravnopravnostjo jezikov v uradu. Nejasno je tukaj predvsem, ali so v deželi navadni jeziki ravnopravni tudi v notranjem uradovanju, ali samo pri občevarju s strankami. Ako prvo, ali je vsak posamezni jezik uradni jezik po vsej deželi v vseh državnih oziroma deželnih uradih, ali samo na onem delu dežele, kjer prebivalci, ki dotični jezik govorijo, kompaktno prebivajo? Ako samo drugo, čemu so potem Bienertbove jezikovne predloge, ki določujejo notranji uradni jezik vsaj za podrejene urade?

Kakor znano, se Čehi, opirajoč se na ravnopravnost vseh v deželi navadnih jezikov, uzakonjeno v 2. odstavku § 19, z vso vstrajnostjo borijo za češki notranji uradni jezik pri vseh uradih na celem Češkem; istotako pa se tudi branijo z vsemi štirimi proti fiksiranju uradnega jezika za posamezna okrožja, za katero se spet potegujejo Nemci. Zakaj jedni tako, drugi pa spet tako, to nas tukaj ne zanima; za nas je ta nejednaki boj važen le v toliko, v kolikor spoznamo iz njega, da je vsak narod opravičen zahtevati, da se državni in deželni organi poslužujejo njegovega jezika tudi v notranjem uradovanju. Seveda — narod pa danes še ni nobena pravna oseba, zato pa tudi te svoje subjektivne pravice kot tak ne more uveljaviti. In tako je ta eminentno narodni interes, krog katerega se danes sučejo vsi takozvani „jezikovni spori“ v Avstriji, prodan na milost in nemilost posameznikom oziroma političnim strankam, ki mnogokrat niso ne voljne ne sposobne izvojevati narodu, kar mu gre!

Z druge strani se povdarja, da je notranji uradni jezik le subjektivni interes stranke

pisanih tapetah. Ženski sta stopili k Cedrikovi postelji in v eni je spoznal gospo Melon, druga mu je bila tuja, toda imela je tako dobrosrčen in dobrohoten obraz, da se mu je takoj priljubila.

„Dobro jutro, milord,“ je rekla gospa Melon. „Ste li dobro spali?“

Njegova Vzvišenost se je zasmehljala.

„Dobro jutro,“ je rekel, „saj ne vem, kje sem.“

„Sinoči so Vas spečega prinesli v Vašo spalnico. To je Davson, ki Vam bo stregla,“ je pojasnila gospodinja.

Fauntleroy je sedel v postelji ter ponudil Davson roko kakor jo je grofu ponudil.

„Dobro jutro,“ je rekel, „zelo sem hvaležen, da hočete skrbeti zame. Gospodična ali gospa Davson, prosim?“

„Ne eno ne drugo, samo Davson mi recite, milord,“ je rekla ter se vesela in srečna priklonila. „Ali hočete zdaj vstati in se obleči ter potem zajtrkovati?“

„Oblečim se že nekaj let sam. Hvala,“ je odgovoril Cedrik. „Ljubček mi je pokazal, ljubček je namreč moja mama. Mari je morala pri nas vse delo sama opravljati ter prati, zato se ji ni moglo vsega natveziti. Tudi kopljem se lahko sam in le gumbe zapenjati mi gre malo težko; če mi boste v tem hoteli pomagati.“

Davson in gospodinja sta se spogledali.

„Davson bo vse storila, kar želite,“ je rekla gospa Melon.

oziroma naroda, nikakor pa ne subjektivno pravo.¹ Ne ugovarjam; toda ako priznamo, da je danes narodnost državotvorno načelo, da je danes vsak narod opravičen po naravnem in humanitarnem pravu, lastne interese sam zastopati in upravljati v lastnem jeziku, moramo vsakemu narodu koncedirati tudi notranji uradni jezik vsaj na tistem ozemlju, na katerem prebiva kompaktno. V interesu države je seveda jednota uprava na podlagi jednotnega jezika, in človek bi konečno ne imel nič proti takozvanemu „državnemu jeziku,“ ako bi se to ne izrabljalo in ne kovalo iz tega kapital, kakor se to danes dogaja. „Razvoj jezikovnih razmer v Avstriji od l. 1848 sem pomeni po ustavi povzročeni prehod od političnega k naravnemu državnemu jeziku, kojega delokrog se je v zadnji dobi vsekakor znatno omejil,“ pravi Herrnritt.²

Že strožje v tem oziru sodi Pražák. Ko govori o socialnem pomenu državnega jezika in njegovem značaju, nadaljuje: „Določiti tak državni jezik — kar bi se seveda moralo zgoditi, kakor se to razume samo po sebi, vedno le v interesu države, nikakor pa ne mogoče le v interesu te ali one narodnosti — ne pomenilo bi kršiti načelo jezikovne ravnopravnosti takrat, ako državni jezik ni nobeden izmed jezikov, ki so v državi navadni; ako se pa za državni jezik izbere jeden izmed jezikov, ki so v državi navadni, se seveda ne more več govoriti o ravnopravnosti jezikov.“³

Najbolj pa se zrcali nejasni in splošni značaj načela narodnostne ravnopravnosti v določbi, da se ravnopravnost v deželi navadnih jezikov „v javnem življenju“ priznava. Ker sta se šola in urad izrečno navedla, akoravno vendar tudi spadata v področje javnega življenja, bi se iz ponovnega naglašanja ravnopravnosti „v javnem življenju“ dalo sklepati, da so si postavodajalec pri tem pojmu mislili gotovo širšo kompetenčno sfero, ako bi ne bilo notorično znano, da se pri vstvarjanju § 19 sploh ni nič mislilo. V prvi vrsti bi sem sodilo seveda jezikovno razmerje posameznika napram državi in narobe; vsak posameznik je potem odstavku opravičen pri javnem političnem in socialnem delovanju, bodisi že v prilog državi, narodu ali drugi korporaciji, posluževati se svojega jezika. De iure bi bil na drugi strani pa tudi opravičen zahtevati, da država oziroma dežela tudi svoje socialne odnaje napram njemu uredi po načelu jezikovne ravnopravnosti, de facto pa ni. Dokaz temu so samo nemške avtentične izdaje zakonov

¹ v. Herrnritt, l. c. stran 107.

² v. Herrnritt: l. c. stran 134, opomba 7.

³ Dr. J. Pražák: l. c. stran 53.

„Iz sreca rada,“ je rekla Davson. „Ako se hoče milord sam obleči, naj stori, stala bom poleg ter gledala, da kaj pomagam.“

Cedriku je Davson ugajala in ko sta bila s kopeljo in oblačenjem gotova, je od nje že marsikaj izvedel ter sklenil prijateljstvo z njo. Izvedel je, da je bil njen mož vojak in da je v pravem boju izgubil življenje, da je sin mornar in da je sama skoro celo življenje skrbela za druge otroke ter pravkar prišla iz jako imenitne hiše, kjer je stregla čudovitolepi, mali deklici, po imenu lady Gwyneth Vaughn.

„In ta je nekoliko v sorodu z milordom,“ je končala Davson, „morda jo boste enkrat videli.“

„Ali res?“ je veselo vprašal Cedrik. „To bi me zelo veselilo; nobene male deklice ne poznam, gledal sem jih pa vedno rad.“

Ko je stopil v sosednjo sobo, ki je bila tudi velika in visoka, in ko je slišal od Davson, da je tudi tretja soba še njegova, ga je občutek, kako je sam majhen, zopet prevzel in to je tudi povedal postrežnici, ko je sedel k zajtrku.

„Zelo, zelo majhen deček sem,“ je precej potrto rekel, „za to, da živim v tako velikem gradu in da imam toliko sob, ali ne mislite tudi Vi tako?“

„O nikakor,“ ga je tolažila Davson, „samo v začetku se Vam zdi tako tuje, toda to bo skoro minilo in zdelo se Vam bo vse lepo in krasno tukaj.“

in naredb, oficijelno proglašeni samo-nemški razpravni jezik obeh najvišjih upravnih sodišč itd. Ravnopravnost je tu ostala prazna fraza, ki pa bi se takoj, vsaj deloma, izpremenila v pozitivno pravo, ako bi se na mesto posameznikov postavilo organizirane narodnosti kot opravičence. Toda, kakor vse, se je pri nas tudi narodnostno vprašanje rešilo le navidez, polovičarsko; vsako polovičarstvo pa povzročuje le nered, ker so naravne meje sil širše, meje zakonov pa ožje, historične, za sto let nazaj. „Vedno napredujoča civilizacija pa,“ pravi Rokitský, „je nepretrgana emancipacija izpod historičnih spon in je v najvišji meri potrebno, da dospe človeštvo iz puščave protinaravnih, razmeram našega razvoja neprikladnih, nerazumljivih, mnogokrat od nepoklicanih avtoritet vsiljenih zakonov in uredb — do naravnih in razumljivih norem.“¹

c) Tretji odstavek § 19 se glasi: „V deželah, kjer prebiva več narodov, naj se javna učilišča ustanove tako, da se nudi vsakemu narodu zadostnih sredstev, izobraževati se v svojem jeziku, ne da bi kdo bil prisiljen učiti se drugega deželnega jezika.“

Ta odstavek ima edini pozitivno vsebino in značaj pravega zakona, ker njegove dispozitivne določbe derogirajo gotove zakonite norme nasprotnih smerij. Temu odstavku pripisujeta tudi, kakor smo videli, najvišji upravni sodišči brezpogojno in neposredno pravni pomen.

Nejasno je tukaj, naj li se v stavku „izobraževati se v svojem jeziku“ pod besedo „jezik“ razume sredstvo, medium ali učni predmet. „V prvem slučaju“, pravi Pražák, „bi se moral v deželah, kjer prebiva več narodnostij, učni jezik urediti tako, da bi vsak občan dežele imel priliko v svojem materinem jeziku (ako je ta deželni jezik) doseči ono izobrazbo, ki je v deželi sploh mogoča; ako pa je drugi nazor pravilen, bi zadostovalo poskrbeti zadostno gramatikalično izobrazbo v materinem jeziku. Gotovo velja le prvo mnenje, ker se le takrat da doseči ono varstvo narodnostij, katero je imel postavodajalec na misli in ker bi sicer dodatek „da se nima nikogar siliti k učenju drugega deželnega jezika“ ne imel nobenega smisla.“

Istotako razlaga zadnji odstavek § 19 dosledno kakor državno tako tudi upravno sodišče. Na tej razlagi sloni tudi vsa naredba „manjšinskega šolstva“, katero je sukcesivno izdelalo upravno sodišče potom svojih razsodb.²

Zanimivo je, kako se je glasilo besedilo tega odstavka v prvotni osnovi in kake namene

¹ Rokitský v gosposki zbornici dne 30. sušca 1868.

² Glej razpravo o manjšinskem šolstvu „Slovenski Branik“ 1909, 5.

„Lepo je že res,“ je pritrdil Cedrik, „toda veliko lepše bi še bilo, ko bi bil ljubček tukaj. Vsako jutro sem zajtrkoval z njo ter ji sladkor in smetano dajal v skodelico. To je bilo prijetnejše.“

„E kaj, milord jo labko vsak dan vidi in pripovedovanja ne bo ne konca ne kraja. Le počakajte, da si boste vse ogledali, pse in hleve, polne konj. Med njimi je eden, ki Vam bo gotovo ugajal —“

„Ali res?“ je zaklical Fauntleroy. „Konje imam zelo rad. Doma sem imel Jima zelo rad; to je bil konj mr. Hobbsa. O, Jim je bil lep konj, ako ni breal.“

„No, le počakajte, kaj boste v teh hlevih videli. O presneta reč, saj še niste pogledali v drugo sobo.“

„Kaj pa je v nji?“ je radovedno vprašal Cedrik.

„Le jejte poprej, potem pojdeva gledat.“

Po tem skrivnostnem namigavanju je kajpada bilo zajtrka skoro konec in z besedami: „Tako, zdaj sem gotov,“ je skočil mali lord s stola.

Davson je pokimala in pokazala na vrata ter pri tem delala jako važen obraz, da je bil Cedrik še bolj radoveden. Ko je odprla vrata, je obstal na pragu, brez besed, z rokami v žepu in rdeč od razburjenja; kar je videl, je prav lahko prevzelo vsako otroško srce.

Soba je bila tudi velika, kakor v gradu sploh vse, in zdela se mu je še veliko lepša

je imel z njim po pretežni večini nemški ustavni odsek.

Prvotno se je glasilo ta odstavek: „da bi tudi narodi, kateri so v manjšini, zadobili potrebnih sredstev izobraževati se.“ Poročevalec ustavnega odseka Sturm je v seji državnega zbora izjavljal: „Samo z ozirom na razširjeno šolsko samoupravo, katero se je odstopilo deželnim zastopstvom, in upoštevajoč dejstvo, da so se na učiliščih v deželah, kjer prebivajo razni narodi, zavedle take naredbne, ki silno nasprotujejo ne samo volji posameznika, ampak tudi jedrnosti celih narodov, je bil odsek tega mnenja, da se mora narodnim manjšinam potom osnovnega zakona proti jezikovnemu nasilju v šolah zagamčiti tako varstvo, ki bi odgovarjalo resnični ravnopravnosti.“¹

In Dr. Zýblikiewicz, gališki poslanec, je z ogorčenjem vprašal, „zakaj naj bi bilo baš na varstvu nemških manjšin toliko ležeče? § 19., kakoršen je, je mogoče primeren za razmere na Češkem, toda nikakor za razmere v ostalih deželah!“

Kaj sledi iz tega? Iz tega sledi, da je nemška „liberalna“ večina v državnem zboru, dosledno izvajajoč vso tendenco dualistične ustave, s § 19 hotela samo svojemu narodu zagotoviti ravnopravnost, in sicer tam, kjer je v manjšini, to je na Češkem in Moravskem! In tisti pasus v poročilu referenta Sturma, ki govori o „naučnih naredbah, ki silno nasprotujejo volji posameznika in celemu narodu,“ je očitno naperjen proti že navedenemu češkemu zakonu, z dne 18. prosinca 1866, ki proglašuje učenje drugega deželnega jezika na srednjih šolah za obligatno. Nemci so imenovali ta zakon „Sprachenzwangsgesetz“ in so poverili nemške zastopnike v ustavnem odseku državnega zbora, da uvedejo ustavo, ki bo Nemce branila pred tujim nasiljem, njim samim pa dala proste roke.

Ali ni iz tega jasno kot beli dan, da, kadar se gre za nemške interese, velja jezikovna ravnopravnost, izražena v § 19., tudi za srednje šole, sicer pa ne!? Ali še ni s tem evidentno dokazano, da je § 19 samo slepilo, prevara, samo neobvezna „nakaznica na zlato dobo resnične ravnopravnosti,“ resnica pa to, kar pravi Springer o novi „državni ideji“ dualizma: „Vodilna njena misel je: izmed 10 narodov monarhije sta dva suverena in neposrednejdržavna, namreč Nemci in Madjari. Oba si pride-lita po jeden polsuvereni, neposrednejdržavni narod: Nemci dajo Poljakom (jezikovna uredba

¹ Sten. zap. posl. zbornice I. zasedanje, seje z dne 8. in 9. X. 1867.

kot vse druge, samo drugačna. Pohištvo ni bilo tako starinsko in težko kakor v drugih sobah, zavese so bile svetlejše in lažje. Na stenah so bile knjige s podobami, zložene na policah, in na mizah je ležalo polno igrač, čudovite, umetne stvari, kakor jih je Cedrik velikokrat gledal v izložbenih oknih v New-Jorku.

„Oh, to izgleda kakor soba malega dečka,“ je končno rekel ter globoko vzdihnil. „Čigave so pa te stvari?“

„Pojdite vendar bližje in si jih oglejte,“ je rekla Davson. „To je vse za Vas!“

„Zame?“ je zaklical. „Moje je to? Zakaj? Kdo mi je to podaril?“ In z veseljem vsklikom je skočil v sobo. „Stari oče mi je dal,“ je zaklical z bliskajočimi očmi. „Že vem, od starega očeta je to!“

„Res je,“ je potrdila Davson, „in če boste vljuden mlad gospod in se ne jezili za vsako malenkost ter se veselili cel dan, Vam bo dal, kar Vam srce poželi.“

To je bil razburljiv dopoldan. Kaj se je moralo vse pregledati in preiskati; vsaka posamezna stvar je bila tako zanimiva, da se ni mogel od nje odtrgati. In potem je bilo tudi čudno, misliti nato, da se je zanj vse to pripravilo, predno je še odšel iz New-Jorka.

„Ali ste že kdaj slišali o tako dobrem starem očetu?“ je navdušeno rekel.

Davson je bila šele nekaj dni v hiši, toda med služabniki je že marsikaj slišala o lastnostih starega grofa.

l. 1869) relativno avtonomijo, Madjari pa Hrvatom (nagodba l. 1868). Vsi večji narodi so tako sodeležni na ustroju države, ostalih 6 narodov pa: Čehi, Rusini in Rumeni, Slovenci, avstrijski Jugoslovani, Srbi in Lahi, so obsojeni, da se jih iztrebi in za zgodovino uniči, in sicer sodelujejo pri tem iztrebljenju tudi polsuvereni: Poljakom so prepuščeni Rusini, ogrskim Hrvatom pa Srbi njihove dežele kot rop.“¹

Na ta način se je torej v naši ljubi Avstriji rešilo narodnostno vprašanje! „Kar je bila v 16. in 17. stoletju cerkvena in verska ideja, to je za našo dobo narodnostno načelo,“ pravi Palacký in nadaljuje: „Več kot eno celo stoletje borili so se nekaj narodi po celi Evropi kruto in krvavo za svoje cerkvene in verske interese, dokler niso izmučeni segli po miru, to je: bili voljni, pravice nasprotnika sploh ali ravnopravnost priznati in varovati. Kaj naj narodnostno načelo vede k podobnemu, dolgotrajnemu proli-vanju krvi, s katerim se je l. 1848 že tudi resnično začelo?“²

Ne morem boljši završiti te površne razprave nego z besedami istega slavnega Palackega, ki zvenijo kot nekaj memento, naslovljen na avstrijsko vlado: „Kdor se čutiš slabega, ne zatekaj se k nasilju, ker ta meč je vedno dvorezen. Ampak stopi v zvezo s tem, kar je na zemlji najmočnejše, in to je pravica in pravičnost!“³

¹ R. Springer: Grundlagen u. Entwicklungsziele der österreichisch-ungarischen Monarchie, 47.

² Fr. Palacký: Národní Noviny, 23. grudnia 1849.

³ Fr. Palacký: Idee des österreichischen Staates, 20.

Politične vesti.

Poslanska zbornica. Poslanec dr. Krek je imel v seji 24. junija dolg govor, v katerem je ostro napadal vlado, zlasti finančnega ministra Bilinskega. Bilinskemu je očital, da je največja nesreča za Avstrijo in da deluje za kralja Kossutha. Koncem svojega govora je stavil predlog, naj se od Bilinskega plače črta 5000 K. Ko se je Bilinski dvignil, da bi odgovarjal na Krekova izvajanja, so ga obkolili Slovenci in Hrvatje ter mu klicali: „Abzug, sramota, vi niste Slovan, vi kmetski oderuh, vi ste prodali bosanske kmete madžarskim oderuhom, sram vas bodi“ itd. Na to so Čehi, Slovenci, Hrvatje in Srbi demonstrativno zapustili zbornico.

Državni zbor. Med posameznimi parlamentarci se vodijo pogajanja glede parlamentarizacije ministrstva. K sedanji vladni večini nameravajo pritegniti Jugoslovane, češke klerikale in del čeških agrarcev. Ker pa Jugoslo-

„Od vseh grešnih, osornih in divjih stareev, katerih obleko sem moral nositi, je ta najhujši razsajalec,“ se je izjavil dolgi strežaj Tomaž.

In ta Tomaž je sam slišal, s kako nežnimi besedami je grof opozoril mr. Havishama, naj tiho nastopi, da ne zbudi Cedrika, in to je strežaj tudi povedal drugim služabnikom.

„Naj se mu pusti vse in napolni sobo z igračami,“ je rekel milord. „Dajte mu, kar si poželi, potem bo mater hitro pozabil, — saj je to otroška navada.“

Pri teh ljubeznjivih namenih pa grofu ni bilo ljubo, ko je videl, da ta otrok ni tak kakor drugi. Grof je jako slabo spal in je ostal dopoldne v sobi. Po drugem zajtrku je pa vendar dal poklicati vnuka.

Takoj je zaslišal kratke hitre korake in z vročim licem in bliskajočimi očmi je Cedrik vstopil.

„Vedno sem čakal, kdaj me pokličeš,“ je rekel, „in prav srčno se Ti zahvalim za vse lepe stvari. Celo dopoldne sem se igral z njimi.“

„Tako, tako,“ je odgovoril grof, „torej Ti ugajajo?“

„O in kako! Tega Ti ne morem povedati!“ je zagotavljal lord Fauntleroy in lice mu je žarelo veselja. „Neka igra je skoro taka kakor base-ball, samo da se igra na deski s črnimi in belimi klinčki. Davson sem hotel pokazati, toda ni prav razumela, — kajpada, ker je ženska, še nikoli ni bila žoge in najbrž ji tudi nisem natančno razložil. Ti pa poznaš to igro?“

vani za vstop v vladno večino zahtevajo svojega ministra-rojaka, čemur odločno nasprotujejo alpski Nemci in Lahi, je skoro izključeno, da bi bil mogoč kak aranžma z Jugoslovani. Zato se je že sprožila misel, da bi se za narode, ki nimajo svojih ministrov-rojakov, ustanovile posebne sekcije za narodne zadeve, ki bi naj bile podrejene ministrskemu predsedniku ali pa ministru notranjih poslov. Če se bodo ti načrti dali oživitviti, bo pokazala bodočnost.

Obstrukcija v proračunskem odseku. Vso sejo proračunskega odseka v sredo 23. t. m. je izpolnil govor poslanca Gostinčarja proti italijanski pravni fakulteti. Ko je predsednik ob 10. prekinil sejo, je Gostinčar izjavil, da je absolvirati šele četrtno svojega govora. V odseku se namerava nasvetovati, naj se za sedež italijanske pravne fakultete določi Koper. Kakor zatrjujejo, je vlada temu načrtu naklonjena, dočim Italijani vztrajajo na svojem stališču, da se naj italijanska pravna fakulteta ustanovi v Trstu.

Proti italijanskemu vseučilišču. Jugoslovanski poslanci izjavljajo, da bodo razpravo o italijanski pravni fakulteti z vsemi sredstvi zavirali tako v odseku, kakor v zbornici, dokler se ne ustvari junktim med laško pravno fakulteto in ustanovitvijo slovenskega vseučilišča v Ljubljani.

Proti „Poljskemu klubu.“ Agitacija proti „Poljskemu klubu“ se vodi v poljskem časopisju z nenavadno vztrajnostjo. Listi stavijo na predsedstvo „Poljskega kluba“ ta-le vprašanja. 1. Zakaj je „Kolo polskie“ sklenilo zvezo z Nemci? 2. Zakaj klub nastopa proti Slovanom na korist Nemcev, kakor se je to zgodilo pri glasovanju v proračunskem odseku pri postavitvi za nemškega deželnega šolskega nadzornika na Kranjskem? 3. Če je dr. Glabinski bil res ob 2. ponoči pri baronu Bienertu, da ga vpraša, če je zadovoljen s kompromisno resolucijo, ki jo je „Slov. enota“ ponudila „Poljskemu klubu“. Listi zahtevajo na ta vprašanja jasnega in točnega odgovora.

Dijete poslancev. „Narodni Listy“ poročajo, da vlada nima namena, formalno odgoditi parlamenta, da bo torej zasedanje trajalo do jeseni. Poslanci bodo torej dobivali dijete, kakor se je to tudi lani zgodilo, tudi preko počitnic.

Ogrska kriza. V dobro poučenih krogih zatrjujejo, da bo vladar, ako se ne posreči misija dr. Lukacs, poveril vlado grofu Khuen-Hedervaryju. Hedervary bo parlament takoj razpustil ter razpisal nove volitve na podlagi splošne in enake volilne pravice. Kot ministrski kandidatje za kabinet, ki ga ima sestaviti Kuhen-Hedervary, se imenujejo ti-le politiki: Hieronymi,

„Bojim se, da ne,“ je odgovoril grof. „Govoto je kakšna ameriška igra, kajne? Morda kakor kriket?“

„Kriketa ne poznam; toda mr. Hobbs me je parkrat vzela s seboj, da sem videl, kako igrajo base-ball. Jako zanimiva igra! O, tako razburjen postane človek! Hočem iti po igro in Ti jo pokazati? Morda Ti bo tako ugajala, da popolnoma pozabiš na nogo — ali Te danes zelo boli?“

„Bolj nego mi je ljubo.“

„Potem pa ne moreš pozabiti,“ je rekel Cedrik s skrbnim obrazom. „Morda bi Ti bilo pa nadležno, učiti se te igre?“

„Le pojdi in prinesi,“ je odločil grof.

Zopet se je ironično nasmehnil, ko se je Cedrik vrnil s škatljo pod pazduho in z velikansko vneto obrazu.

„Ali smem malo mizico poriniti k Tebi?“ je vprašal.

„Kar pozvoni — Tomaž bo to preskrbel.“

„O saj prav lahko sam! Ni težko!“

„Tudi dobro,“ je opomnil stari oče, ki ga je vedno zanimalo, kako vneto se je mali tovariš pripravljati k igri. Mizico je srečno privlekel in nato začel temeljito in obširno razlagati igro base-ball, ki jo je videl z mr. Hobbsom. Končno sta začela igrati in staremu gospodu se ni zdela prav nič dolgočasna. Soigralec je bil z dušo in telesom pri igri. Vesel smeh, ako je dobro vrgel, nepristransko veselje, če je imel sam ali nasprotnik srečo, je zelo oživilo igranje.

Mattekovics, Perezel, grof Csaky, grof Zelinsky, dr. Plosz, Cseh in baron Emerih Fejervary.

„Veleizdajniški“ proces. Zagovornika v „veleizdajniškem“ procesu dr. Hinković in dr. Budisavljević sta bila pretekli teden v Belgradu v svrhu, da si preskrbita nekatere za obrambo obtožencev važne podatke. Največ teh podatkov sta dobila pri avstro-ogrskem poslaniku grofu Forgachu. Dr. Hinković se je vračal v Zagreb v nedeljo. Železnica je njegovo prtljago seveda zgolj „slučajno“ zapeljala v Pešto, od koder je še danes ni dobil, drugi dan pa je zemunska policija ustavila njegovega tovariša dr. Budisavljevića in mu tudi — seveda zgolj „pomotoma“ — odvzela prtljago. Brez komentarja.

Grško-turška vojna. Turška vlada je poslala velesilam okrožnico, v kateri izjavlja, da bo takoj Grški napovedala vojno, ako bi bilo po umaknitvi mednarodnih čet s Krete opaziti na otoku kako akcijo, ki bi merila na to, da se Kreta odcepi od turške države. — Turška vlada je izdala za oboroženje armade 60 milijonov frankov. Vsa skladišča so dobila ukaz, naj se nemudoma preskrbe z orožjem. Trdnjave ob grški meji so bile nanovo armirane. Vojno ministrstvo se nadeja, da mu bo mogoče tekom 24 ur mobilizirati 600.000 mož.

Iz slovenskih dežel.

Občinske volitve v Trstu. Že izvojevanim krasnim uspehom tržaških Slovencev slediti ima še glavna in huda bitka, ki se bo vršila dne 25. t. m. v I. volilnem razredu, ki določuje tudi Slovencev osem deželnozborskih mandatov. V I. in III. okoliškem volilnem okraju je zmaga šestih poslancev z veliko večino zagotovljena. — Bolj težavno bo to v II. volilnem okraju Sv. Ivan-Rocol. Ta okraj sega namreč globoko v mesto. — V tem okraju bosta izvoljena dva poslanca in kandidirata za ti dve mesti dva najagilnejša delavca na narodnem polju v Trstu dr. Rybař in dr. Slavik. Tržaška kamora, kateri so Slovenci dne 13. junija zadali v IV. volilnem razredu grozni udarec, bi se nad slednjimi na vsak način hotela maščevati, pa naj to stane, kar hoče. In res se je vrgla — v osebi proslulega sovražnika Slovencev dr. Cimadorija — na II. okoliški okraj prvega volilnega razreda, kjer v svojem nečednem delu ni izbirala nobenih sredstev, da bi se jej le posrečilo doseči svoj maščevalni namen. Glede na pretečo nevarnost se je pa tudi od slovenske strani delalo na vse kriplje in z vsemi močmi, da se prepreči peklenske nakane nasprotnikov. Politično vodstvo je prirejalo shode in sestanke, a zaup-

Kdo bi grofu pred nekaj dnevi rekel, da bo trganje in slabo voljo pozabil v igri z malim plavolasim dečkom! In zdaj je bil tako vglobljen v igro, da je skoro preslišal, ko je Tomaž naznanil obisk.

Obiskovalec je bil starejši gospod v črni obleki, vaški župnik. Ko je vstopil, je bil tako presenečen od prizora, ki se mu je pokazal, da je osupnjen stopil nazaj ter skoro zadel v Tomaža.

Za župnika Mordaunta ni bilo bolj mučne in težke uradne dolžnosti kakor občevanje z graščakom, ki mu je vsak obisk kolikor mogoče ogrenil. Zoper cerkve in dobrodnele naprave je imel grof veliko predsodkov; če ga je hudo trgalo, je kratko izjavil, da ga ni treba mučiti s povestmi o beračih. Če je manj trpel in bil boljše volje, je nazadnje dal kak denar, toda vedno se je norčeval in žalil župnika, kateremu je bilo itak težko, tudi pri grofu porabiti krščansko potrpežljivost. Da bi prostovoljno kaj dobrega storil ali dobrohotnejše mislil o drugih, o tem se mr. Mordaunt tekom dolgih let nikoli ni prepričal.

Danes je prišel, da bi o posebno nujnem slučaju govoril z grofom, h kateremu se je s še večjim strahom in trepetom kakor sicer napotil. Vedel je namreč, da grofa že več dni prav hudo trga in da je skrajno slabe volje, da so vesti o tem celo v vas prišle. Gospa Dibble, ki je imela malo trgovino s šivankami, piškoti in sladkarijami, največ pa s klepetanjem, je imela

niki so pazili takorekoč na vsak korak naših nasprotnikov. Minule nedelje je politično društvo „Edinost“ priredilo pet volilnih shodov in sicer: pri Sv. Ivanu, pri „Loveu“, v Sv. Križu, na Kontovelju in Bazovici, kateri so vsi uspeli sijajno in v znak navdušenja za našo narodno stvar ob krasnem Jadranskem morju. Če laški liberalci v I. razredu zmagajo — kar je čisto gotovo — imajo dozdej vsega skup 54 poslancev. Zmagali bodo seveda tudi pri zastopstvu iz trgovinske zbornice. Opozicija bo štela okoli 22 glasov.

Marnberško sodišče in Slovenci. „Narodni Dnevnik“ poroča naravnost neverjeten dogodek o postopanju marnberškega sodišča nasproti Slovincem. G. Hren, šolski vodja Ciril-Methodove šole na Muti, je dobil kot priča v neki zadevi nemški poziv k sodnji, ki ga pa ni sprejel in je zahteval slovenskega. Nekaj časa pozneje dobi zopet poziv in sicer zopet nemški. Napravil je ž njim kakor s prvim. Par dni pozneje pa pride sodnijski sluga in mu prinese — nemški poziv. G. Hren mu je dejal, da tudi od sluge nemškega dopisa ne sprejme; sluga je odšel, a se kmalu vrnil z orožnikom z nasajenim bajonetom. Oba sta rekla, da mora iti ž njima v Marenberk. G. Hren je bil v šoli, in sluga mu je vpričo orok ukazoval, da mora iti ž njim. To se je tudi zgodilo. Ko je bil zaslišan, je dal sodnik Gränitz (slavnoznan: zvižajač — Schweinerei!) pisati nemški zapisnik, ki ga pa g. Hren ni hotel podpisati. Gränitz je še pripomnil, da je sodišče ravnalo popolnoma pravilno, da je dalo pričo pripeljati po orožništvu. Obsodil ga je vrhutega na 40 kron globe. Navedli smo suha dejstva, da vidijo naši čitatelji, kako se godi nam Slovincem pod vlado krščansko-socijalnih in zagrizeno-nemških ministrov in uradnikov. O zadevi se bo govorilo tudi v državnem zboru. Da pa naše slovensko ljudstvo v nepristranost in pravičnost takih zagrizeno-nemških uradnikov ne more imeti zaupanja, je jasno.

Novi celovski župan. Mesto odstopivšega župana Neunerja je celovski občinski svet v svoji seji izvolil za župana dr. Gustava viteza Metnitza. Za podžupana je bil izvoljen Karel Haderer.

Pri občinskih volitvah v Libeličah na Koroškem so dosegli Slovenci jako lep uspeh. Prišla sta v novi odbor samo dva Nemca.

Kranjsko.

„Naš List“ preneha izhajati z današnjo številko. Naročniki, ki so plačali naročnino do konca tega leta, dobe tednik „Rodoljub“, ki

sestiro, ki je služila za služkinjo v gradu, in od te je cela vas zvedela, kaj se v gradu godi.

„Kaj vse lord počenja,“ je pripovedovala gospa Dibble, „ni mogoče povedati, in kakšne izraze rabi — gospod Tomaž je sam rekel moji Jani, da krščanski človek ne more tega prenašati, in če bi služba drugače ne bila dobra in družba v spodnjih prostorih tako prijetna, bi zadnjič, ko mu je milord vroč krožnik s kozarcem vrgel v glavo, kar službo odpovedal.“

Vse to se je zvedelo tudi v župnišču, kajti lord je bil „črna ovca“ v župniji, o katerem niso mogli povedati dovolj slabih stvari.

In še neka druga okolnost je vrlega duhovnika plašila, da se je bal iti v grad. Vsakdo je vedel, kako je grof besnel, ko se mu je sin v Ameriki oženil, vsakdo je vedel, kako kruto je z njim ravnal in da je lepi mladenič — edini v rodbini, ki je bil povsod priljubljen — ubog in v sovraštvu umrl v tuji deželi. Dalje je vsakdo vedel, da je grof brez vsakega veselja in zanimanja pričakoval prihod svojega vnuka in da si je vtepel v glavo, da bo dobil surovega, neolikanega tepca Amerikanca, ki je sramoto delal njegovemu imenu. Vse to se je vedelo, čeprav je trdosrčni, ponosni stavec mislil, da je njegova notranjost zakrita vsakemu človeku. In dočim je mislil, da nihče nič ne ve o njegovem življenju, so pripovedovali strežaji: „Če se stavec domisli kapitanovega sina, potem nori še hujše, ker ima pasji strah pred dečkom. Pa se mu čisto prav godi, sam je kriv temu,

izide začetkom julija. Uredništvo se tem potom iskreno zahvaljuje vsem sodelovalcem, katere prosimo, da nas zopet podpirajo, ako bi začel „Naš List“ iznova izhajati, kar ni izključeno. — Kdor še ni poravnal naročnine, naj jo pošlje takoj, da obvaruje sebe in nas neprijetnosti.

„Slovenska Gospodinja“ bo izhajala še nadalje kot mesečnik in sicer samostojno.

Cesarjev dar za nemško gledališče v Ljubljani. Cesar je podaril za zgradbo nemškega gledališča v Ljubljani 20.000 K! „Vse doseže, kar mu drago“, moremo zapeti s Koseskim, toda ne slovenski oratar, ampak kranjski Nemec! Vlada podpira vsa stremjenja kranjskih Nemcev z najgorečnejšo vnemo, bodisi da je potem še v tako škodo in zapostavljanje Slovencev. In zdaj je še cesar dal tako darilo, ki ima veliko večji moralni nego materijalni pomen. In kdo je pri cesarju posredoval to darilo? Vsi ministri z Bienertom na čelu ne vedo nič o tem, toraj si moramo misliti, da je najbrž le kranjska deželna vlada pri tem vdeležena. Na vsak način je čudno to, da se je dalo cesarjevo darilo preko ministrstva, preko osrednje vlade, ki bi vendar morala o takem dejanju, na katerem je zelo interesirana slovenska javnost, oddati svoje mnenje. Privoščimo končno Nemcem to darilo, ko bi ne bilo tukaj takega ozadja, katero bodo Nemci izkoristili v svoje namene in bo zlasti Kranjska hranilnica lahko izvajala posledice iz cesarjevega darila. Pribijemo pa, da je vzbudilo v slovenski javnosti omenjeno dejstvo veliko ogorčenje napram tistim, ki so cesarju svetovali, naj takorekoč s tem darilom sankcionira ravnanje in postopanje kranjske deželne vlade napram Slovincem. Nemcem vse, Slovence pa z bičem po hrbtu, to je zdaj vladna politika na Kranjskem!

Kočevski razbojniki. Tolpa sovraštva do Slovencev pijanih Kočevcev je pred nekaj dnevi iz zasede napadla tajnika tamošnje slovenske posojilnice. Najprej so mu vrgli v glavo solnik, da je padel nezavesten na tla, nato pa so zbili na njem palice in tolkli po njem s tem, kar jim je v roke prišlo, kakor mlatčiči po snopu žita. Na glavi so mu prizadjali 15 cm dolgo in znatno globoko zaseko. Na čelu nima le črnih bunk, marveč velike razmesarjene rane. Nos je čisto zbit in lice na eni strani tako zateklo, da oko ne vidi nič in da je ta najdragocenejši zaklad v veliki nevarnosti. Čeljusti so debele in polne krvnih podplutev. Po životu gospod Novak nima vidnih ran, a stolčen pa je tako, da se kar ne more popraviti in njegovi živci so tako razdraženi, da se je bati, da sploh nikdar več ne bo okreval. Meseč dni najmanj sploh ni spo-

in kaj naj pričakuje od otroka, ki so ga v Ameriki vzgojili med nižjimi in prostaškimi ljudmi?“

Vse to je premišljeval župnik, ko je stopal v senci krasnih starih dreves proti gradu, in rekel si je, da je ta preklicani vnuk večeraj prišel in da je grof najbrž vsled prvega vtisa do skrajnosti besen, in vendar je moralo biti!

Potem mu je Tomaž odprl vrata in takoj je ugledal čudni prizor: Grof v naslonjaču, bolno nogo mehko podprto in tesno poleg njega, naslonjen na zdravo koleno, majhen dečko z vročim obrazkom in z bliskajočimi se očmi.

„Dva sem podrl!“ je vriskal vesel otroški glasek. „Zdaj nisi imel sreče, kajne?“

Tedaj sta igralca opazila župnika.

Grof se je ozrl, namršil obrvi, kakor je bila njegova navada in v veliko začudenje mr. Mordaunta se mu obraz ni potemnil, ko ga je spoznal, da celo izgledal je kakor bi popolnoma pozabil, da je njegova življenska navada, strah in grozo razširjati okrog sebe.

„O!“ je rekel ter mu še precej vljudno podal roko. „Dobro jutro, Mordaunt! Kakor vidite, imam popolnoma nova opravila.“

„Mali lord.“ Ta zanimiv roman, ki smo ga pričeli priobčevati v podlistku, izide v kratkem kot samostojna knjiga v založbi „Narodne založbe“ v Ljubljani. Naroči se lahko že zdaj pri „Narodni knjigarni“ v Ljubljani.

soben za delo in kakor čujemo, se mu položaj še od dne do dne slabša. Vse to se je zgodilo v Kočevju, v navzočnosti mestnega policaja Krakerja, ki je dogodek z veseljem opazoval. Sedaj je Kočevce sram, da so si vzgajili tako razbojniško druhal in trudijo se na vse kriplje, da bi spravili ta smradljiv madež iz sveta. Zdravnik dr. Böhm je hitro napravil zdravniško spričevalo za lahko telesno poškodbo, c. kr. sodišče pa je takoj razpisalo obravnavo. — Razbojniki pa se še sedaj postavljajo po kočevskem mestu, kot da bi izvršili patrijotično delo. S Slovenci postopajo sodišča seveda drugače. V Ljubljani so bili ljudje po več mesecev v preiskovalnem zaporu, ker so se udeleževali nedolžnih septembrskih dogodkov in bili na sumu, da je ta ali oni snemal napisne table. Po več sto kron kavecije so zahtevali za najbolj naivnega in najbolj nedolžnega demonstranta. V Kočevju je Weinschrott poveljeval tolovajskemu napadu na človeka namenoma, ga je skoraj do smrti pretolkel, a c. kr. sodišče ga še sedaj ni zaprlo, kakor tudi ne njegovih pomagačev. To je objektivnost! Kaj pa poreče k temu državni pravdnik, ki je bil za septembrskih dogodkov tako vesten, tako odločen in tako strog? In kaj pravi c. kr. deželna vlada k temu? —

Shod slovenskih akademikov za slov. vseučilišče. Na Dunaju so imeli dne 18. junija slovenski akademiki shod, da zavzamejo svoje stališče napram nameravani ustanovitvi italijanskega vseučilišča. Na shodu je govoril medicince Černič. Govornik je izjavil, da je ustanovitev te univerze takorekoč gotova stvar

Priporočamo našim rodbinam

Holinsko cikorijo.

Vir zdravja so

nealkoholične pijače, med katerimi so nedosežne z **Maršnerjevimi**

šumečimi limonadnimi bonboni

(okus malinoveca, citrone, jagode, češnje in prvenca) napravljene

šumeče limonade.

Pristni samo s to varstveno znamko.

Letna poraba več nego 40 milijonov kosov.

Edini izdelovalec:

„Prva češka deln. družba tvornic orientalskih sladkorin in čokolad, Kralj. Vinohrady, prej Maršner“.

Steckenpferd lilijino mlečno milo

Najnežnejše milo za kožo in proti pegam.

Dobiti je povsod.

ter napadel poslance v „Narodni zvezi“, ki malo ali nič ne store, da bi to nakano preprečili. Končno je pozival slovensko delegacijo, naj se z vso odločnostjo upre italijanski univerzi v Trstu in naj z vsemi silami deluje na to, da se čim najpreje ustanovi slovenska pravna fakulteta v Ljubljani.

Upravno sodišče je zavrnilo vse pritožbe proti deželnemu odboru v zadevi zaostalih deželnih doklad od hišnih davkov ter priznalo izključno kompetenco deželnemu zboru in odboru v tej zadevi.

Velika ljudska veselica v Ljubljani povodom 25letnice „Slavca“ vršila se bode v „Zvezdi“ in so tozadevne priprave v polnem tiru. Plesni oder je postavljen v sredi „Zvezde“.

Na pevsko slavnost naznanjenih je in pride 200 pevcev s Češke, ki zastopajo 25 društev in žup, tako, da bode nastopilo pri skupnem petju do 1000 pevcev, kar je za Ljubljano gotovo nekaj izrednega. Priglašenih je do 90 društev.

Pri občinskih volitvah v Zagorju ob Savi je bilo v III. razredu izvoljenih sedem socialnih demokratov, en liberalce in en pristaš S. L. S. V občinskem odboru bo odslej pet socialnih demokratov, 4 liberalci, 4 pristaši S. L. S., ter 11 rudniških pripadnikov.

Vas Drnovo — uničil požar. Dne 22. t. m. je nastal požar v vasi Drnovo pri Krškem. Ogenj se je nenavadno hitro razširil in je uničil 22 hiš. — Beda prebivalstva je velika in pomoč nujno potrebna.

Kopališče in vodno zdravišče

Postaja c. kr. drž. železnic. 1¹/₄ ure od Ljubljane. Krasna planinska lega, v zatišju, mlo planinsko podnebje. Za notranje in živčne bolezni, za rekonvalescente. Utrjevanje na razne načine. Skupno zdravljenje z vodo. (Zistem Priessnitz in Winternitz, polivi po Kneippu.) Radij, pitno in kopalno zdravljenje. Solčne kopelji, kopelji v ogljikovi kislini in električne kopelji, zdravljenje z vročim suhim zrakov. Masaža in elektroterapija. Plavališče. Senčnat park.

Prospekte pošilja
Dr. Rud. Wackenreiter
zdravnik-voditelj in najemnik kopališča

Kamnik na Kranjskem
pri Ljubljani

Izvrstna restavracija z nizkimi cenami. Lepa stanovanja v kopališču in v raznih vilah. Začetek sezone 15. maja.

Anton Müller, vinotržec, Domžale

(Kranjsko)

Priporočā izborno zalogo vsakovrstnih novih in starih vin v sodih in steklenicah

Posojilnica v Radovljici

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

Rezerv. zaklada iznaša:

kron 82.000

s podružnico na Jesenicah

sprejema hranilne vloge od vsakega in jih obrestuje

Denarni promet v letu 1907:

kron 5.500.000

po 4¹/₂%

brez odbitka rentnega davka. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotovi denar, ne da bi se pretgalo obrestovanje.

Posojila se dajejo na vknjižbe brez amortizacije po 5¹/₄% ali z 1% amortizacijo, na menice pa po 6%.

Eskomptirajo se tudi trgovske menice.

Posojilnica sprejme tudi vsak drug načrt amortizacijskega dolga.

Uradije se v centrali in v podružnici vsak dan od 8. do 12. ure dop. in od 2. do 6. ure popoldne izvzemši nedelje popoldne.

Poštno-hraniln. račun centrale št. 45.867. Podružnice na Jesenicah št. 75.299.

Patentirano v 30 državah.

Varstvena znamka.

Letošnja huda zima je pokazala, da presega glede trpežnosti vsako drugo opeko

Köhlerjeva cementna strešna opeka z zarezo.

V zalogi jo ima edini izdelovatelj za slovenske dežele

Ivan Jelačin na Glincah pri Ljubljani.

Ravnotam se dobi tudi navadna cementna opeka brez zareze v najboljši kakovosti. Vprašanja je nasloviti na: Ivan Jelačin, Ljubljana.

Trgovina s špeci-
rijskim blagom

Trgovina z moko in
deželnimi pridelki

A. Šarabon, Ljubljana

priporoča svojo novourejeno **glavno zalogo rudninske vode.**

Velika pražarna za
kavo, mlin za dišave
z električnim obratom.

Točna in solidna postrežba!

Na drobno in debelo!

Zaloga brinja in sliv
za žganjekuho

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice

Največja izbira izgotovljene
obleke za gospode, dame

in otroke.

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najbolj. kosm. zobo-
čistilno sred-
stvo!

SEYDLIN
Izdelovatelj
O. Seydl

Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 7

Dobiva
se
povsod

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ustanovljena
leta 1882

v Ljubljani

Ustanovljena
leta 1882

Podrejena skoncaciji „Zveze slov. zadrug“ v Ljubljani

na Dunajski cesti št. 18, na vogalu Dalmatinovih ulic
obrestuje hranilne vloge po

Poštno-hraniln. urada
št. 828.406.

4 1/2 %

Telefon št. 185.

brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure od 8. do 12. in od 3. do 4. ure popoldne.

Hranilne vloge sprejemajo se tudi po pošti in potom hranilničnega urada.

Stanje hranilnih vlog
K 17,102.911-27

Upravno premoženje kmetske
posojilnice 31. dec. 1908
K 17,519.983-93

Denarni promet
K 71,417.344-75

Varnost hranilnih vlog je tudi zajamčena po zadružnikih.

Posojuje na zemljišča po 5 1/4% z 1 1/2% na amortizacijo ali pa po 5 1/4% brez amortizacije; na menice po 6%. Posojilnica pa sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizovanja dolga.

Jos. Rojina v Ljubljani

v Šelenburgovih ulicah št. 5
priporoča

elegantne obleke po meri
iz pristnega angleškega blaga.

Priporoča svojo zalogo izgotovljenih oblek,
plaščev iz tirolskega nepremočljivega lodna.
Najsolidnejša postrežba.

Veronika Kenda

Ljubljana, Dunajska cesta 20

Zaloga papirja,
pisalnih in risalnih potrebščin

Glavna zaloga

š. Slatnarjevih zvezkov

Anton Turk

knjigovez in založnik v Ljubljani na Dunajski cesti
priporoča:

Ravnokar na novo izšli knjigi:

Pariški zlatar.

Povest iz dobe kralja Ljudvika XIV.
92 strani. Zbarvano podobo. Cena 60 v.
Po pošti 70 vin. Dobiva se tudi v vseh
slovenskih knjigarnah.

Iz dobe punta in bojov.

Dogodki iz dobe okupacije Herceg-Bosne.
Cena 60 vinarjev.

Julija Štor

v Prešernovih ulicah št. 5.
poleg Mestne hranilnice

Največja zaloga

moških, ženskih in otroških čevljev
iz najboljših tovarov, domačih in tujih.
Turistom priporoča pristne gojserske gorske čevlje

Zmerne cene.
Solidna postrežba.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Podružnica v Spljetu

Podružnica v Celovcu

Podružnica v Trstu

Delniška glavnica:
3,000.000 K

sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 1/2 %

Rez. fond:
300.000 K

Kupuje in prodaja srečke in vrednostne papirje vseh vrst po dnevnem kurzu.

Ustanovljena l. 1854

Prva domača slovenska pivovarna

Telefon št. 210

G. AUERjevih dedičev, Ljubljana

Wolfove
ul. št. 12

priporoča slavnemu občinstvu in spoštovanim gostilničarjem svoje izborni

marčno pivo v sodih in steklenicah.